Utrecht, 15 september 2017

KNMG
Mercatorlaan 1200
Postbus 20051 3502 LB Utrecht

030 28 23 274
s.nouwt@fed.knmg.nl
Bijlagen: 1

Referentie
Sno/17-14721

Onderwerp
Zienswijze KNMG op het conceptwetsvoorstel tot wijziging van de Wet op de lijkbezorging ivm digitalisering communicatie

Geachte mevrouw, heer,

Bijgevoegd treft u aan (als bijlage) de zienswijze van de KNMG op het conceptwetsvoorstel tot wijziging van de Wet op de lijkbezorging ivm digitalisering communicatie, zoals zij die met haar federatiepartners heeft opgesteld.

Behalve onze federatiepartners heeft ook het Forensisch Medisch Genootschap bijgedragen aan de totstandkoming van deze zienswijze.

Hoogachtend,

R.A.C.L. Héman, arts M&G, MBA
Voorzitter KNMG.

BIJLAGE

Reactie KNMG op internetconsultatie d.d. 21 juli 2017 inzake Wijziging van de Wet op de lijkbezorging (Wlb)
(einddatum consultatie = 15-09-2017)

1. Inhoud van het voorstel in het kort:

Het conceptwetsvoorstel tot wijziging van de Wet op de lijkbezorging stelt een wijziging voor op twee vlakken: (1) het veilig elektronisch aanleveren van de beredeneerde verslagen euthanasie van artsen aan de gemeentelijke lijkschouwer en van de gemeentelijke lijkschouwer aan de regionale toetsingscommissie euthanasie (RTE) en (2) de veilige elektronische aanlevering van doodsoorzaakgegevens door artsen aan het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS).
De wijzigingen die worden voorgesteld hebben betrekking op de volgende situaties waarin informatie wordt uitgewisseld:
1. Formulier en beredeneerd verslag in het kader van de "Wet toetsing levensbeëindiging op verzoek en hulp bij zelfdoding".

Door Behandelend arts -> aan Gemeentelijk lijkschouwer

2. Formulieren en verslagen van de gemeentelijk lijkschouwer, bedoeld voor de regionale toetsingscommissie euthanasie (RTE) en het beredeneerd verslag in het kader van de "Wet toetsing levensbeëindiging op verzoek en hulp bij zelfdoding".

Door Gemeentelijk lijkschouwer -> aan RTE

3. Doodsoorzaakformulier te verstrekken op basis van artikel 12a Wlb.

Door Behandelend arts of Gemeentelijk lijkschouwer -> aan CBS
Voor al deze drie situaties bevat het wijzigingsvoorstel dezelfde nieuwe regelingen, waarvan de kern is:
1. indien elektronisch informatie wordt aangeleverd moet de ontvanger (gemeentelijke lijkschouwer, RTE en CBS) voorschrijven op welke vertrouwelijke wijze dit dient te geschieden.

2. de minister krijgt de bevoegdheid om in een later stadium bij ministeriële regeling verplicht voor te schrijven dat informatie uitsluitend elektronisch mag worden aangeleverd.
Vooraf merkt de KNMG op dat in de memorie van toelichting op pag. 1, 3e regel van onder een kennelijke verschrijving staat: "gemeentelijke lijkschouwer" moet waarschijnlijk zijn "RTE".

2. Reactie KNMG

2.1 Eisen aan elektronische aanlevering
Het voorstel bepaalt dat de ontvangers van de bedoelde formulieren en verslagen worden verplicht om te bepalen op welke wijze de elektronische aanlevering van informatie aan hen moet geschieden. Zij worden vervolgens verplicht om eisen te stellen aan het elektronisch aanleveren, zodat het veilig gebeurt en de vertrouwelijkheid van de gegevens voldoende is gewaarborgd. Dit betekent voorts dat zij verplicht worden en verantwoordelijk worden geacht om 'passende technische en organisatorische maatregelen' te nemen om die beveiliging en vertrouwelijkheid te kunnen waarborgen. Deze verplichtingen gaan gelden voor de gemeentelijk lijkschouwer, de RTE en het CBS.
De KNMG onderstreept het belang van aandacht voor een veilige en betrouwbare ICT-infrastructuur voor het aanleveren van elektronische formulieren en verslagen. Deze infrastructuur moet onder meer waarborgen dat de aangeleverde documenten uitsluitend ter beschikking komen van degenen die bevoegd zijn om daarover te beschikken. Bovendien dient gewaarborgd te zijn dat het uitwisselingssysteem 24/7 beschikbaar en toegankelijk is.

De KNMG vraagt zich af in hoeverre het reëel is om te veronderstellen dat een gemeentelijk lijkschouwer en een RTE aan deze verplichtingen kunnen voldoen. Beschikken zij over voldoende kennis en middelen

daarvoor? Kunnen zij een beroep doen op een instantie die dat voor hen kan doen (lijkschouwer: gemeente; RTE: ministerie VWS)?
In de toelichting (pag. 2) staat dat verwacht wordt "dat in de praktijk de RTE een ICT-systeem zal bouwen waarin gemeentelijke lijkschouwers hun stukken kunnen aanleveren".

De KNMG vraagt zich af wie (welke instantie) verantwoordelijk wordt voor het ontwikkelen en beheren van een ICT-systeem voor de RTE's en of het aanbeveling verdient een landelijk systeem te ontwikkelen onder verantwoordelijkheid van een centrale instantie. Dit om te voorkomen dat er teveel verschillende regionale systemen voor de communicatie komen. Bij de ontwikkeling daarvan zou een vertegenwoordiging van gemeentelijk lijkschouwers betrokken kunnen worden.

2.2 Verplichting doorbreking beroepsgeheim
De huidige Wlb bevat op dit moment al een wettelijke verplichting voor artsen om in bepaalde gevallen bepaalde informatie over een patiënt te verstrekken aan een derde (gemeentelijk lijkschouwer, RTE, CBS). In dat opzicht bevat het voorstel geen nieuwe wettelijke verplichtingen voor doorbreking van het medisch beroepsgeheim. Ook de grondslag voor het mogen verwerken (zoals het verzamelen, opslaan, gebruiken, verstrekken) door gemeentelijke lijkschouwers, het CBS en RTE, is in overeenstemming met de Wet bescherming persoonsgegevens (Wbp).

De redenering in de toelichting (pag. 3-4) roept voor de KNMG geen nadere vragen op.

2.3 Regeldruk
Volgens de toelichting leidt het voorstel tot minder regeldruk voor artsen: per formulier of verslag 5 minuten tijdwinst in de communicatie tussen behandelend arts en gemeentelijk lijkschouwer. Ook de digitalisering van de aanlevering van doodsoorzaakgegevens aan het CBS leidt, naar verwachting van de minister van VWS, tot minder regeldruk: per doodsoorzakenformulier 20 minuten tijdwinst voor artsen en 5 minuten voor administratief personeel.

De KNMG is voorstander van minder regeldruk voor artsen. De verwachting dat het voorstel tot minder regeldruk zal leiden miskent volgens de KNMG echter het feit dat een behandelend arts bijvoorbeeld naast het (door de KNMG ontwikkelde) digitale meldingsformulier soms ook bijlagen zal moeten meesturen, zoals een schriftelijke wilsverklaring, een specialistenbrief en een (gedeelte) van het patiëntjournaal en soms ook audiovisueel materiaal. Deze bijlagen zullen niet altijd digitaal voorhanden zijn. Een behandelend arts verricht zijn werkzaamheden in het kader van de Wet op de lijkbezorging in geval van euthanasie immers meestal 'thuis aan het bed'. Dat vergt 'aan het bed' laptops, dezelfde software en toegang tot internet.

Daarnaast is aandacht nodig voor een veilige en compatibele aanlevering van dergelijke bijlagen. Voorts vraagt de KNMG aandacht voor het feit dat een nieuwe werkwijze in de beginfase juist extra tijd kan kosten.

2.4 Kosten
Intensivering van het elektronisch aanleveren van de bedoelde formulieren en verslagen vereisen aanpassingen in de informatiesystemen (EPD's) van de zorgaanbieders (zoals huisartsen, ziekenhuizen, verpleeg- en verzorgingshuizen). In de toelichting op het voorstel worden de mogelijke kosten daarvan weliswaar berekend, maar niet duidelijk wordt wie deze kosten uiteindelijk zal dragen. Wel wordt gesteld dat de verplichtingen in dit wetsvoorstel geen gevolgen hebben voor de rijksbegroting (pag. 6).

De KNMG is van mening dat er een landelijke financiering zou moeten komen en dat zorgaanbieders, gemeenten en/of gemeentelijk lijkschouwers niet voor de kosten hiervan moeten opdraaien.

2.5 Verplichting tot elektronisch aanleveren
In alle drie de situaties van elektronische informatie-uitwisseling waarop dit voorstel betrekking heeft, introduceert het voorstel tevens de bevoegdheid voor de minister van VWS om in de toekomst partijen te verplichten dat die formulieren en verslagen uitsluitend nog op elektronische wijze mogen worden

aangeleverd. Volgens de toelichting zal de minister dat pas doen als de elektronische wijze van informatie-aanlevering tussen betrokken partijen voldoende is uitgerold.
Volgens de KNMG klinkt dit geruststellend. Wellicht is het mede daarom niet nodig om die bevoegdheid in het voorstel op te nemen? Waarom is het nodig nu al te regelen dat elektronische wijze van informatie-aanlevering door de overheid aan het veld wordt opgelegd? Kan dit niet aan de praktijk zelf worden overgelaten? Valt niet te verwachten dat op den duur de papieren formulieren vanzelf zullen verdwijnen? Het doodsoorzakenformulier gaat in een deel van Nederland nu al elektronisch naar het CBS, zowel vanuit de gemeentelijk lijkschouwers als vanuit de ziekenhuizen. Dat geldt ook voor de verklaring van overlijden die elektronisch wordt verzonden naar de Burgerlijke Stand. De KNMG suggereert onder verwijzing naar punt 2.3 wel om – als onverhoopt toch wordt overgegaan tot een verplichting –, uitzonderingssituaties te behouden voor behandelend artsen en gemeentelijk lijkschouwers om elektronisch te communiceren, in gevallen waarin zij werkzaam zijn op een locatie waar elektronische communicatie niet goed mogelijk is of in andere onvoorziene situaties.